

EVINY FORNYBAR AS
Postboks 7050
5020 BERGEN

Vår dato: 30.11.2023

Vår ref.: 202303116-7 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Økt installert effekt i Steinsland kraftverk i Modalen kommune vurderes som ikke konsesjonspliktig

NVE har vurdert Eviny sin søknad om å øke installert effekt i Steinsland kraftverk. Oppgradering gir en økning i slukeevnen fra 41 til 42,25 m³/s i kraftverket og en økt effekt på 5 MW. Effektøkningen medfører ingen økning av produksjonen i kraftverket. Samlet sett vurderer vi at den planlagte oppgradering av effekten i Steinsland kraftverk, ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven. Økningen av installert effekt er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Bakgrunn

NVE har mottatt brev fra Eviny Fornybar AS datert 26.06.2023 med anmodning om konsesjonspliktavurdering for økt installert effekt i Steinsland kraftverk. NVE skal på bakgrunn av fremlagte opplysninger avgjøre om utbyggingen medfører skader eller ulemper for allmenne interesser i en slik grad at tiltaket må ha konsesjon etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Eksisterende anlegg og konsesjonsforhold

BKK, nå Eviny, fikk ved kongelig resolusjon av 25. juli 1975 konsesjon til å bygge Steinsland kraftverk i Modalen kommune. Gjeldende manøvreringsreglement er fastsatt ved kgl. res. 03.09.2004 med korreksjoner i OEDs brev 01.10.2014. Modalsvassdraget har sitt utspring i Stølsheimen. Eviny har fire kraftverk i vassdraget som er Åsebotn kraftverk, Nygard pumpekraftverk, Steinsland kraftverk og Hellandsfoss kraftverk. Steinsland kraftverk var første byggetrinn. Inntaksmagasinet til Steinsland kraftverk er Stølsvatnet med sine bekkeinntak fra de to overføringstunneler nordfra Norddalen og sørfra Krossdalen. Magasinvannet i Stølsvatnet kan også løftes opp via Nygard pumpekraftverk til Skjerjevatnet som ligger i Eksingedalsvassdraget. Utløpet fra Steinsland kraftverk går direkte i det uregulerte Steinslandsvatnet. Inntaksmagasinet Stølsvatnet har høyeste regulerede vannstand (HRV) på kote 583,5 og laveste regulerede vannstand (LRV) på kote 547,0. Stølsvatnet har en reguleringshøyde på 36,5 meter og et magasinivolum på 42 Mm³. Kraftverket utnytter fallet ned til Steinslandsvatnet på kote 117.

NVE behandlet i 2013 søknad om økning av installert effekt i kraftverket fra 150 til 170 MW i samband med at turbinhjulene i stasjonen da ble skiftet. Oppgraderingen medførte en økning i samlet slukeevne for stasjonen fra 37,5 til 41,0 m³/s. NVE konkluderte den gang med at endringen ikke var konsesjonspliktig.

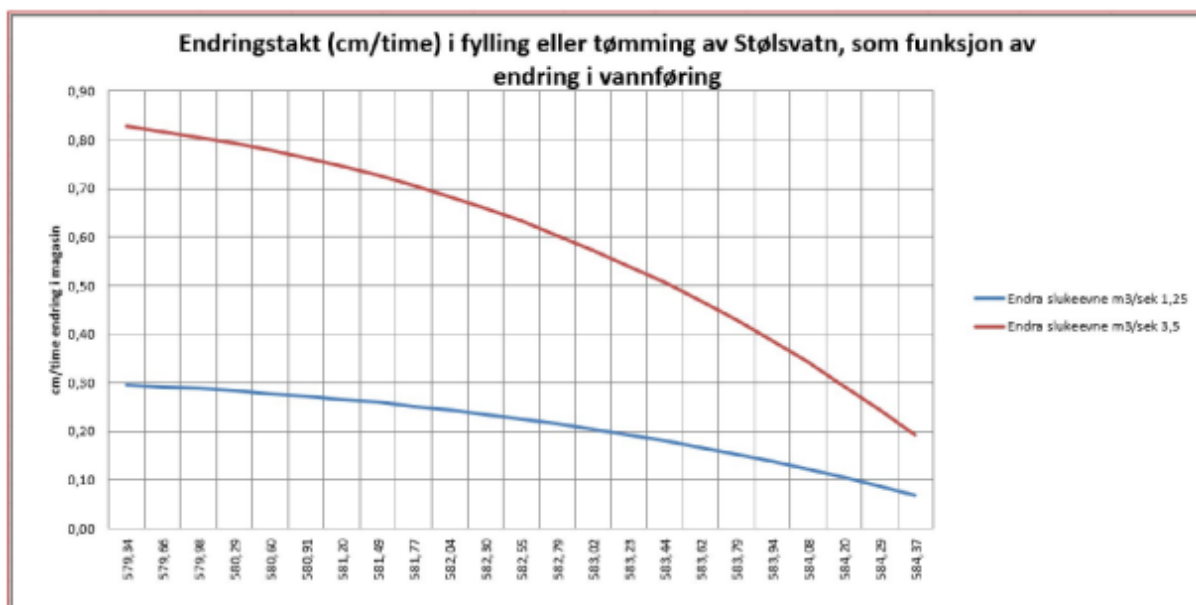
Når Eviny ser på magasinkurvene før og etter oppgraderingen i 2013, finner de ikke noe klart bilde av hvordan endringen har påvirket magasin vannstanden i Stølsvatnet. Variasjonen i tilsiget er dominerende i forhold til variasjonen i magasin vannstanden. I tillegg kommer virkningen av Nygard kraftverk, som kan pumpe vann fra Stølsvatnet til Skjerjevatnet, eller produsere tilbake mot Stølsvatnet.

Tiltaket

Oppgraderingen i 2013 var vellykket og det viser seg at turbinene har mulighet for ytterligere økt effekt. Eviny ønsker å øke maks effekt på den ene turbinen, turbin 2, fra dagens 85 MW til 90 MW. Total slukeevne for kraftverket vil da øke fra 41,0 m³/s til 42,25 m³/s.

Eviny beskriver konsekvenser av økt slukeevne i kraftverket på følgende måte:

«Stølsvatnet er regulert 36,5 meter mellom kote 547,0 (LRV) og 583,5 (HRV), og har et samlet magasin volum på 42 mill.m³. Med et stort feltareal (140 km²) er det vanligvis store vannstandsendringer i magasinet. Planlagt økt slukeevne vil ha marginal påvirkning i Stølsvatnet. Når magasinet ligger ved HRV (kote 583,5) vil økt slukeevne på 1,25 m³/s føre til at magasinet senkes 0,2 cm raskere pr time. Påvirkningen i Steinslandsvatnet nedenfor kraftstasjonen er enda mindre på grunn av vatnets større overflate.»

Figur 4 Endringshastigheten i magasin vannstanden på de øverste meterne av magasinet. Rød kurve viser endringen som ble godkjent i 2013, og blå kurve viser ønsket økning i slukeevnen

Eviny beskriver forventet miljøpåvirkning på følgende måte:

«Økt slukeevne gir hurtigere vannstandsending i inntaksmagasinet og nedenforliggende vatn og vassdrag. Ulempen kan være større erosjonspåvirkning i magasin og ulemper med mulighetene for stranding av fisk både i vatn og vassdrag. Både i Stølsvatnet og Steinslandsvatnet er det tett fiskebestand med hovedvekt av småfallen brunørret. Siden planlagt økt slukeevne er svært beskjeden, vil planlagte tiltak ikke ha negativ innvirkning på fisken eller fisket i disse 2 vatna. Eviny kan heller ikke se andre negative virkninger for miljøet eller for allmenhetens bruk av områdene rundt Stølsvatnet og vassdraget ellers.»

Høring

Planen ble sendt på begrenset høring til Modalen kommune, Vestland fylkeskommune og Statsforvaltaren i Vestland, med høringsfrist 16.08.2023. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Vestland fylkeskommune skriver i brev av 11.08.2023 at de ikke har noen merknader utover at det er viktig at tiltaket ikke bidrar til gassovermetning i vannet.

Statsforvaltaren i Vestland skriver i brev av 16.08.2023 følgende:

«Det er opplyst i søknaden at køyremønsteret for kraftstasjonen ikkje vil bli merkbart endra, og at tiltaket vil påverke vasssystemet marginalt. Det er òg vurdert at planlagt auka slukeevne vil påverke Stølsvatnet marginalt, og at Steinslandsvatnet rett nedstraums stasjonen vil bli enda mindre påverka, på grunn av den store vassoverflata der.

Vi må dermed kunne leggje til grunn at effekten av tiltaket blir liten samanlikna med verknadene av den eksisterande utbygginga. Det må føresetjast at tiltaket då heller ikkje får nemneverdig negativ effekt på lakse- og sjøaureførande strekning.

Statsforvaltaren har, ut frå dette, ikkje avgjerande innvendingar til at det blir gjeve konsesjonsfritak for effektauka det er søkt om.

Det blei gitt konsesjonsfritak for ei tilsvarande oppgradering i 2013, og som førte til at slukeevna blei auka frå 37,5 m³/s til dagens 41,0 m³/s. Det kan vere uheldig med etappevis justering av eit kraftprosjekt, ved gradvis å auke vassutnyttinga, etter at konsesjonsvedtaket er fatta gjennom ei heilskapleg vurdering av fordelar og ulemper ved utbygginga. I denne saka ser det likevel ut til at det kan vere akseptabelt å opne for ei viss justering av slukeevneintervallet.»

NVEs vurdering

I en konsesjonspliktavurdering skal NVE vurdere om tiltaket vil kunne føre til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget. NVE skal i dette tilfellet vurdere om hvorvidt de nye virkningene ved økt slukeevne som en konsekvens av økt installert effekt på 5 MW, vil føre til konsesjonsplikt. Det er nye negative virkninger ut over den eksisterende situasjonen som skal vurderes, og det er kun skade eller ulempe, altså negative virkninger, som er relevant. Hovedsakelig er det virkninger i selve vannstrengen som skal tas i betraktning.

Kunnskapsgrunnlag

I 2013 ble det gjort en konsesjonspliktavurdering for skifte av løpehjul og oppgradering fra 150 til 170 MW i Steinsland kraftverk. Kunnskapsgrunnlaget ble den gang gjennomgått, og tiltaket ble vurdert til ikke konsesjonspliktig. I etterkant er det åpnet vilkårsrevisjon for reguleringene i Steinsland/Modalsvassdraget. I den forbindelse ble det utarbeidet et revisjonsdokument i 2021, med oppdatert kunnskap om hele reguleringen inkludert Steinsland kraftverk, inntaksmagasinet Stølsvatn og Steinslandsvatnet.

Revisjonsdokumentet har vært på høring og sluttbefaring for revisjonen ble gjennomført høsten 2022. Sammen med mottatte høringsuttalelser, kjent kunnskap og vår egen erfaring mener vi kunnskapsgrunnlaget om tiltakets virkninger er tilfredsstillende, tatt i betraktning tiltakets omfang og risiko for skade, jf. naturmangfoldloven § 8. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 ikke er relevant i denne saken.

Mulige skader og ulemper for allmenne interesser

En økt installert effekt på 5 MW i turbin 2 vil medføre en økning i slukeevnen i Steinsland kraftverk på 1,25 m³/s. Dette utgjør 3 % av dagens slukeevne på 41 m³/s og må betegnes som en liten økning. Teoretisk vil en økt slukeevne kunne medføre økt erosjon i inntaksmagasinet Stølsvatnet ved at magasinet kan tappes noe raskere ned. Tiltakshaver har beregnet økningen i nedtappingshastigheten på 0,2 cm/time når magasinet ligger på HRV. På nivå 4 meter under HRV, vil tilsvarende økning være på ca. 0,3 cm/time. Dette er svært små endringer i forhold til de nedtappingshastigheter som foregår i Stølsvatnet under normal kjøring av kraftverket. Under behandlingen av effektoppgraderingen i 2013 ble det opplyst at i spesielle situasjoner der man kjører Steinsland kraftverk maksimalt samtidig som Nygard og Åsebotn kraftverker må stå, dvs. en situasjon med ingen etterfylling i Stølsvatnet, vil vannstanden i Stølsvatnet kunne synke 18,5 cm/time. I en situasjon med ingen tilsig og full kjøring på Nygard, Åsebotn og Steinsland, vil nedtappingen av Stølsvatn være ca. 10,4 cm/time. En økning på 0,2 cm/time blir i en slik sammenheng svært lite. NVE vurderer derfor sannsynligheten for økt erosjon i magasinet som svært liten ved planlagte effektoppgradering.

Økt slukeevne kan også teoretisk medføre økt sannsynlighet for stranding av fisk. Med de nedtappingshastigheter som det her er snakk om, vurderer vi faren for økt stranding i magasinet som ubetydelig. Likeledes vurderes fisk og annet biologisk mangfold til ikke å bli påvirket i nevneverdig grad, verken i Stølsvatnet eller nedstrøms utløp Steinsland kraftverk i Steinslandsvatnet og videre nedover i vassdraget. Den pålagte minstevannføringen forbi Hellandsfoss kraftverk nedstrøms Steinslandsvatnet vil ikke bli berørt av tiltaket.

NVE vurderer effektoppgraderingen med en liten økning av slukeevnen og en svært beskjeden økning i nedtappingshastigheten i Stølsvatnet til ikke å medføre noen nye skader eller ulemper for allmenne interesser av nevneverdig betydning.

Naturmangfoldloven

Vi mener at våre vurderinger er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven, jf. §§ 8 - 12. Tiltaket er etter vårt syn ikke i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. §§ 4 og 5.

Vannforskriften

Det planlagte tiltaket berører 2 vannforekomster; 064-2120-L Stølsvatnet og 064-2118-L Steinslandsvatnet. Stølsvatnet er sterkt modifisert og økologisk tilstand er i vann-nett oppgitt til å være moderat, hovedsakelig som følge av sur nedbør. Miljømålet er GØP og har utsatt frist til 2027-2033 med tiltak internasjonale avtaler. Steinslandsvatnet er naturlig og økologisk tilstand er i vann-nett oppgitt til å være moderat, hovedsakelig som følge av sur nedbør. Miljømålet er GØT og har utsatt frist til 2027-2033 med tiltak internasjonale avtaler. Etter vår vurdering vil ikke det planlagte tiltaket med effektoppgradering og økt slukeevne medføre endring av økologisk tilstand/potensial i de 2 vannforekomstene eller være til hinder for at miljømålet kan nås. Det er dermed ikke relevant med en vurdering etter vannforskriften § 12.

Forholdet til vilkårsrevisjon

NVE merker seg planene om økt installert effekt i Steinsland kraftverk og vil ta dette med under våre vurderinger i pågående vilkårsrevisjon for Steinslands-/Modalsvassdraget.

Konklusjon

Samlet sett vurderer vi at den planlagte økningen av installert effekt på 5 MW som vil medføre en økning av slukeevnen fra 41 til 42,25 m³/s, ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven.

Økningen av installert effekt er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Vedtaket er gjort med hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 4 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 30. juni 2021.

NVEs konklusjon forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte opplysninger i brev datert 26.06.2023. Dersom planene endres, må NVE vurdere konsesjonsplikt på nytt.

Dette vedtaket har en gyldighet på fem år. Dersom byggearbeidene ikke har startet før det har gått 5 år må saken legges frem for NVE for ny vurdering.

Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, gjelder vannressurslovens alminnelige regler om vassdrag. NVE henviser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Videre oppfølging

I medhold av vilkårene i gjeldende konsesjon kan NVE følge opp planlegging, bygging og drift av anlegget. Tiltakshaver bes kontakte NVEs miljøtilsyn på regionkontoret i Førde for å avklare forhold rundt godkjenning av detaljplanene.

Idriftsettelse av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på <https://www.altinn.no/skjemaoversikt/norges-vassdrags--og-energidirektorat-nve/Melding-om-idriftsettelse-nye-vannkraftverk-eller-opprustings--og-utvidelsestiltak-i-eksisterende-kraftverk/>. Dette gjelder også opprusting og utvidelse av eksisterende anlegg.

Tiltakshaver må selv avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

Forholdet til annet lovverk

Energiloven § 3-1 første ledd sier at «Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon. Det samme gjelder ombygging eller utvidelse av bestående anlegg». Av denne bestemmelsen følger at økning av installert effekt er konsesjonspliktig etter energiloven. Søknad om anleggskonsesjon sendes til NVE dersom ikke gjeldende anleggskonsesjon omfattes av oppgraderingen.

Øvrige merknader

Vestland fylkeskommune mener at det er viktig at tiltaket ikke bidrar til gassovermetting i vannet. NVE minner om at Eviny har vilkår om tiltak mot luftovermetning i konsesjonene gitt fra og med 1989 og vil også få det for hovedkonsesjonen for Steinsland kraftverk i forbindelse med pågående vilkårsrevisjon.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

EVINY FORNYBAR AS

Kopimottakerliste:

Modalen kommune

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.

